

1. 25ης Μαρτίου 111– ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ – ☎ 210.50.27.990 – 210.50.20.990
2. 25ης Μαρτίου 74 – ΠΛ. ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ – ☎ 210.50.50.658 – 210.50.60.845
3. Γραβιάς 85 – ΚΗΠΟΥΠΟΛΗ – ☎ 210.50.51.557 – 210.50.56.296
4. Πρωτεσιλάου 63 – ΠΛ. ΙΛΙΟΥ – ☎ 210.26.32.505 – 210.26.32.507

Μάθημα : Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας (Ανθρωπιστικές Σπουδές)

Καθηγητές : Σοφία Σέργη – Γιάννης Αποστολίδης

Τάξη : Γ' Λυκείου

Ημερομηνία : 24/02/2018

Όνοματεπώνυμο :

ΟΜΑΔΑ Α'

A1. Να δοθούν οι ορισμοί των παρακάτω εννοιών :

α) Υπουργείο Περιθάλψεως, β) Υπηρεσία Παλινοστήσεως και Περιθάλψεως, γ) Ανόρθωση

(μονάδες 15)

A2. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση είναι σωστή, ή Λάθος, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

α) Το 19^ο αιώνα, σημαντικό μέρος των προσφυγικών ρευμάτων προς την επαναστατημένη Ελλάδα προέρχεται από τα παράλια του Εύξεινου Πόντου.

β) Το Νοέμβριο του 1910 διενεργούνται εκλογές για την ανάδειξη αναθεωρητικής βουλής τις οποίες κερδίζει το κόμμα των Φιλελευθέρων.

γ) Η Μεγάλη Ιδέα ήταν μία εθνική ιδεολογία που υπονόμεισε κατά το 19ο αιώνα τις προσπάθειες για οικονομική ανάπτυξη.

δ) Εάν οι αιτήσεις των προσφύγων για την οριστική εκτίμηση των περιουσιών τους θεωρούνταν ανακριβείς, προβλεπόταν αναθεώρησή τους από ένα Ανώτατο Συμβούλιο.

ε) Ο εξωτερικός δανεισμός της Ελλάδας διογκώθηκε κατά τη δεκαετία του 1860.

(μονάδες 10)

B1. α) Να αναφερθείτε στη χρηματοδότηση του σιδηροδρομικού δικτύου της Ελλάδας κατά το 19^ο αιώνα και στα αποτελέσματα από τη λειτουργία του. Μ. (13)

β) Να αναφερθείτε στην τροποποίηση του Συντάγματος κατά το 1911 και στους νέους νόμους που ψήφισε η πρώτη κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου. (12)

(μονάδες 25)

ΟΜΑΔΑ Β'

Θέμα Γ1 Βάσει των ιστορικών παραθεμάτων και των γνώσεών σας, να αναφερθείτε στα αίτια αλλά και στα γεγονότα του εθνικού διχασμού, μέχρι την είσοδο της Ελλάδας στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Μονάδες 25

Κείμενο Α

Ο Διάδοχος Κωνσταντίνος είναι αγαθός και έχει αγάπην προς το στράτευμα, αλλ' έχει ιδέας απολυταρχικάs και επηρεάζεται πολύ από τους τρόπους του γυναικαδέλφου του Κάιζερ [του Αυτοκράτορα της Γερμανίας], τον οποίον θαυμάζει. Επί πλέον ο Διάδοχος έχει το μέγα ελάττωμα να επηρεάζεται πολύ, εις τας σκέψεις και ενεργείας του, από το άμεσον περιβάλλον του. Το μέγα αυτό ελάττωμα του Διαδόχου, αυξανόμενον και διά του πείσμονος χαρακτήρος του, υπήρξε το κύριον αίτιον όλων των κακών, τα οποία υπέστη το στράτευμα μέχρι σήμερα και φοβούμαι ότι θα γίνη η αιτία πολύ περισσοτέρων δεινών, όταν θα βασιλεύση.

Θεόδωρος Πάγκαλος, Τα Απομνημονεύματά μου, 1897-1947. Η ταραχώδης περίοδος της τελευταίας πεντηκονταετίας, Αθήναι, 1950, τ. Α', σ. 138.

Κείμενο Β

Από της 8ης πρωινής ώρας ήρχισεν ο απάνθρωπος διωγμός των φιλελευθέρων. Αθροίσματα επιστράτων, ναυτών, στρατιωτών,

χωροφυλάκων, πολιτών, ασύντακτα, εξηγριωμένα, έτρεχαν με αλαλαγμούς και βλασφημίας, διά να καταλήξουν εις τα οικήματα των βενιζελικών. Επυροβόλουν καθ' ομοβροντίας τα κλειστά παράθυρα. Έπειτα εφώρμων. Παρεβίαζαν οικογενειακά άσυλα. Εζήτουν τάχα έγγραφα. Ύβριζαν χυδαίως. Απήρχοντο σύροντες όπισθέν των τους άρρενας ενοίκους και φορτωμένοι συνήθως με πολύτιμα αντικείμενα, αντί ενοχοποιητικών τεκμηρίων.[...] Εσημειώθησαν και πράξεις βαρβάρου ωμότητας, καθώς η σύλληψις του ποιητού Δαμβέργη και του διοικητικού υπαλλήλου Μαζαράκη, οίτινες ήχθησαν εις τας φυλακάς από της κλίνης της ασθενείας των.

Γεώργιος Βεντήρης, Η Ελλάδα του 1910-1920. Ιστορική Μελέτη, Έκαρος, β' έκδοση, 1970, τ. Β', σσ. 274-275.

Κείμενο Γ

Από το Ημερολόγιο της Πηνελόπης Δέλτα

Κηφισιά, Τρίτη 4 Ιουλίου 1917.

[...] Έβγαζαν τότε με το φαράσι τους υπαλλήλους του κράτους ως «βενιζελικούς» και τους βγάζουν τώρα με τη ντουζίνα ως «αντιφρονούντες». έγιναν τότε αγριότητες και βανδαλισμοί, γίνονται τώρα αυθαιρεσίες και αδικίες. Έκαναν και οι μεν ασχήμιες, κάνουν και οι δε. [...]τα σημερινά πειράζουν τα φιλελεύθερά μου αισθήματα, ενώ τότε τους ήξερα βανδάλους και επηρεασμένους από τα γερμανικά συστήματα των διωγμών. Και θέλω τους δικούς μου να είναι ευγενικότεροι...

Π. Σ. Δέλτα, Ελευθέριος Βενιζέλος, Ερμής, 1997, σ.38

ΘΕΜΑ Δ1 Βάσει των ιστορικών παραθεμάτων και των γνώσεών σας, να απαντήσετε στα εξής: α) Ποιοι λόγοι οδήγησαν σε καθυστέρηση την εμφάνιση και ανάπτυξη του εργατικού κινήματος στην Ελλάδα; (μονάδες 10) β) Πώς συνέβαλε η άφιξη των προσφύγων του '22 στην αναζωογόνηση της ελληνικής βιομηχανίας; (μονάδες 15)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

[...] Η περιορισμένη προσφορά εργατικής δύναμης στην Ελλάδα αύξησε ήδη από το 19ο αιώνα τα ημερομίσθια, τόσο στην ύπαιθρο όσο και στις πόλεις. [...] Ως φαίνεται, όμως, ούτε τα σχετικώς υψηλά ημερομίσθια της βιομηχανίας έπειθαν τον μικροϊδιοκτήτη αγρότη, έστω και φτωχό, να εγκαταλείψει τη βεβαιότητα της αγροτικής αυτάρκειας, όσο μίζερη και αν ήταν, και να διακινδυνεύσει μια ζωή αβεβαιότητας για το μεροκάματο του μετανάστη, στο Λαύριο ή τον Πειραιά. Η καλύτερη απόδειξη είναι η

αθρόα «εισαγωγή» ξένων εργατών ήδη από τη δεκαετία του 1860. Πολλοί από αυτούς κάλυπταν τις ανάγκες της αγροτικής οικονομίας για εποχικούς ή μόνιμους εργάτες. Άλλοι απαντούσαν στη ζήτηση ειδικευμένων εργατών για τη βιομηχανία και ανειδίκευτων εργατών για τα δημόσια έργα.

Γιώργος Β. Δερτιλής, *Ιστορία του Ελληνικού Κράτους (1830-1920)*, τ. Β', Εστία, 2005, σ. 609.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Για την ελληνική βιομηχανία αστοί και αγρότες πρόσφυγες αποτέλεσαν πολύτιμη κινητήρια δύναμη, καθώς συνέβαλαν πολλαπλά στην ανάπτυξή της. [...]

Ωστόσο, ο πλέον σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης υπήρξε η «αδήριτος ανάγκη του επιουσίου», ανάγκη που επέτρεψε τη χρησιμοποίηση των προσφύγων ως φθηνό και πολλές φορές ειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Μόλις τρία χρόνια μετά την έλευση των προσφύγων, το 1926, στις προσφυγικές συνοικίες της Αθήνας λειτουργούσαν 36 εργοστάσια, που απασχολούσαν περίπου 5.000 πρόσφυγες, κυρίως γυναίκες.

Μεγάλη ανάπτυξη παρατηρήθηκε στην παραγωγή οικοδομικών υλικών, γεγονός που οφείλεται στις ανάγκες που δημιουργήθηκαν ιδίως τα πρώτα χρόνια, όταν και χτίστηκαν περίπου 28.000 οικίες από την ΕΑΠ για να στεγαστεί ένα μέρος των προσφύγων. [...]

Κώστας Κατσάπης, «Η αποκατάσταση των προσφύγων στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου: το γενικό περίγραμμα» στο Πέρα από την καταστροφή. Μικρασιάτες πρόσφυγες στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, 2003, σσ. 38-39.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Ο κλάδος που απεικονίζει καλύτερα την επίδραση των προσφύγων στη μεταποίηση [...] είναι η ταπητουργία. Σχεδόν αμέσως μετά τον τραγικό Αύγουστο του 1922 εμφανίστηκαν στον Τύπο οι πρώτες διαφημιστικές καταχωρήσεις που αφορούσαν ταπητουργικές εταιρείες. [...] Έμποροι, όπως ο Κωνσταντίνος Σπάρταλης, ταπητοβιομήχανος Σμύρνης, που διέσωσαν αν όχι χρηματικά κεφάλαια πάντως τις διασυνδέσεις τους με τις αγορές του εξωτερικού, αντλούσαν από την περισσή γυναικεία εργατική δύναμη των προσφύγων, για να επανακάμψουν, από την Ελλάδα πλέον, στις αγορές της Ευρώπης και της Αμερικής, που τροφοδοτούσαν άλλοτε από τη Μικρά Ασία. Ο συνεταιρισμός του Σπάρταλη με τον «εργοστασιάρχη ταπητουργό Μικράς Ασίας» Φίλιππο Καχραμάνο, με τον οποίο ίδρυσαν τον Οκτώβριο του 1922 την ετερορρυθμη εταιρεία Σπάρταλης & Σία με αντικείμενο την κατασκευή και την εξαγωγή

«τουρκικών ταπήτων», δείχνει ότι πέρα από την εργατική δύναμη, υπήρχε και η τεχνογνωσία. [...]

Η ταπητουργία δεν θα γνώριζε, όμως, την ανάπτυξη που είχε τη δεκαετία του 1920 αν δεν υπήρχαν οι γυναίκες πρόσφυγες, αναγκασμένες να εργασθούν για μεροκάματα κάτω από το όριο της επιβίωσης. [...]

Χρήστος Χατζηιωσήφ, «Το προσφυγικό σοκ, οι σταθερές και οι μεταβολές της ελληνικής οικονομίας», στο Χρ. Χατζηιωσήφ [επιμ.] Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα 1922-1940, Βιβλιόραμα, 2002 τ. Β1, σσ. 26-27.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Οργανωμένα εργαστήρια ταπητουργίας στη δεκαετία του 1920

Έτος	Εργαστήρια	Αργαλειοί	Εργάτριες
1922	7	150	400
1923	22	600	2135
1925	41	1914	5255
1928	63	4300	12500

Στο ίδιο

Καλή επιτυχία!